

CEES VAN DEN AKKER ADVIES

Rapport Project Risicoanalyse - Ontploffbare Oorlogsresten

Projectgebonden Risico Analyse OO t.b.v. projectlocatie Eglantiersweg 3, Margrette (gem. Terneuzen)

Opdrachtgever: **Elly Brouwer Agrarisch Advies**
Datum: 16 februari 2021
NR: CA/020-19
Versie: 1

Eglantiersweg 3, Margrette (gem. Terneuzen)

Datum: 16 - 02 - 2021	Datum:
Opgesteld door: Cees van den Akker	Opdrachtgever: Elly Brouwer

Inhoudsopgave	Pagina
1. Inleiding	4
1.1. Aanleiding	4
1.2. Probleemsituatie	4
1.3. Doel	4
1.4. Werkwijze	4
1.5. Verantwoording	4
2. Locatiegebonden informatie	5
Plangebied	5
Verdacht gebied	6
3. Algemene historische context	7
4. Risico Inventarisatie	12
5. Risicoanalyse	14
5.1. Contra indicatie	14
5.2. Risicoanalyse	15
5.3. Risicowaarde	15
6. Advies	15
7. Mogelijke OO	15
7.1. Afbakening verdacht gebied	15
7.2. Mogelijke oorzaken van in werking treden van een explosief	15
7.3. Consequentie van het in werking treden van een explosief	16
7.4. Maatregelen	16
8. Aanpak	16
9. Bijlage Protocol Toevalstreffer	17

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding

De aanleiding tot het uitvoeren van een projectgebonden risicoanalyse OO vloeit voort uit het voornemen tot het uitvoeren van grondwerkzaamheden, ten behoeve van het bouwrijp maken van het perceel Eglantierweg 3 te Margrette in de gemeente Terneuzen.

Gezien het gegeven dat er in de Tweede Wereldoorlog in Zeeuws Vlaanderen oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden mag de aanwezigheid van Ontplofbare Oorlogsresten (OO) of delen daarvan niet worden uitgesloten. Om inzicht te krijgen in de mogelijke risico's heeft

ELLY BROUWER Agrarisch Advies aan **CEES VAN DEN AKKER ADVIES** verzocht een risicoanalyse uit te voeren met betrekking tot de mogelijke aanwezigheid van OO voor het plangebied "Eglantiersweg 3 te Margrette".

1.2. Probleemsituatie

In het kader van de ontwikkeling van project "Eglantiersweg 3." zullen grondwerkzaamheden gaan plaatsvinden. Indien er zich één of meerdere OO in de bodem bevinden, is dat een risico in het kader van de Openbare Orde en Veiligheid (OOV). Daarbij zal stagnatie van de werkzaamheden direct aanzienlijke kostenverhogingen tot gevolg hebben. Het is daarom van groot belang om duidelijkheid te krijgen over de omvang van het probleem ten einde de veiligheid voor personeel en omgeving tijdens de realisatiefase te kunnen garanderen.

1.3. Doel

Het doel van de risicoanalyse, is het gegrond uitbrengen van een advies aan de opdrachtgever voor de te nemen maatregelen met betrekking tot de aanwezigheid van OO voor de genoemde locatie.

1.4. Werkwijze

Voor het uitvoeren van de risicoanalyse en het formuleren van een advies is gebruik gemaakt van de navolgende bronnen.

Eerder uitgevoerde vooronderzoeken:

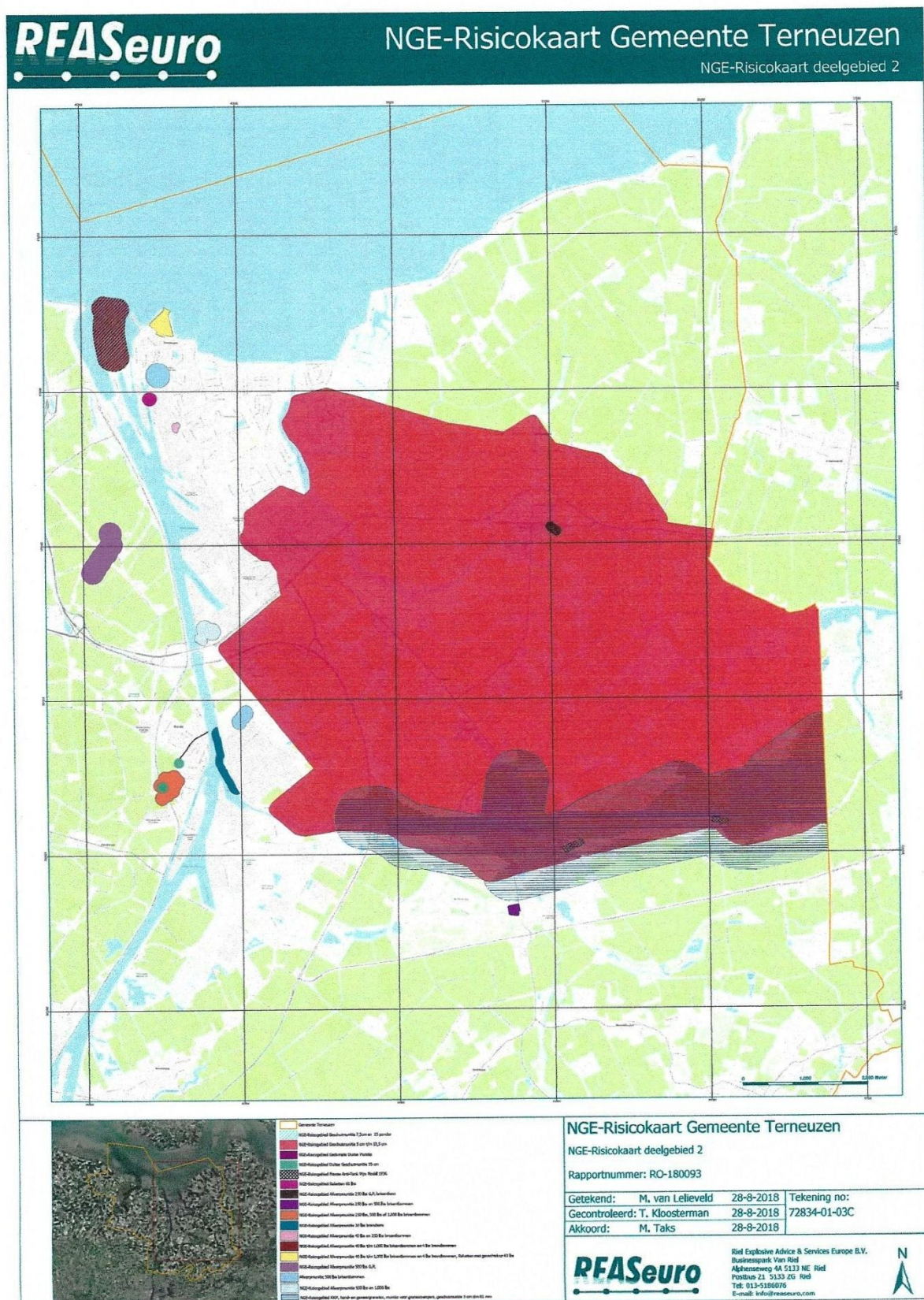
- Historisch vooronderzoek en NGE-Risicokaart van REASeuro, kenmerk RO180093;
- Quickscan- CE / Oranjebuurt Axel. Project 5147
NR: CA/VO-CE/017-14 Datum: 15 augustus 2017 **CEES VAN DEN AKKER ADVIES**
- PRA - CE / Oranjebuurt Axel. Project 5147
NR: CA/ PRA-CE - 017-14/01 Datum: 18 augustus 2017 **CEES VAN DEN AKKER ADVIES**
Opdrachtgever: Woongoed zvl.
- Archief van Cees van den Akker Advies.

1.5. Verantwoording

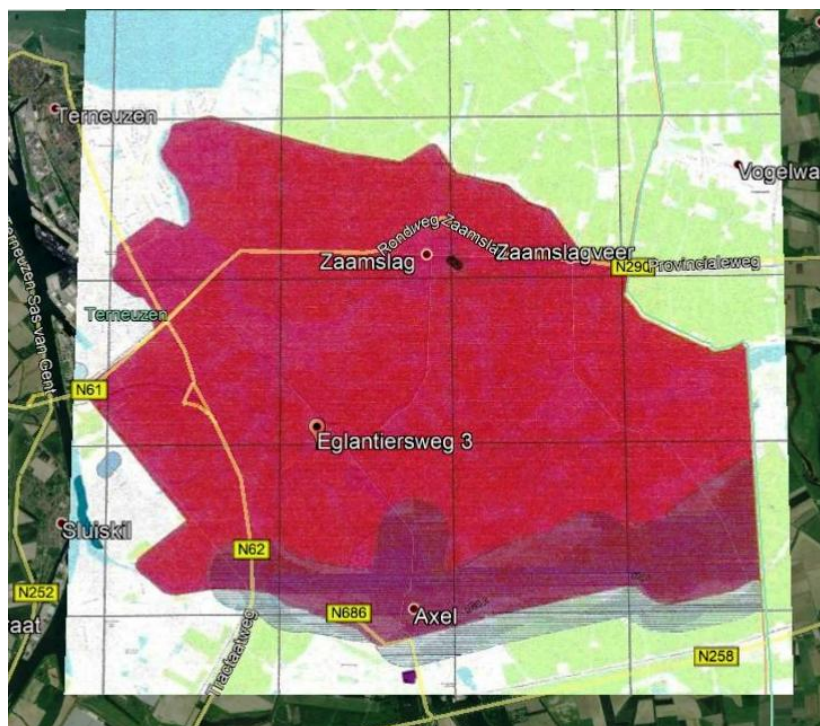
De risico- inventarisatie is uitgevoerd door de C.J.E.M. van den Akker.
(senior adviseur OCE)

2. LOCATIEGEBONDEN INFORMATIE.

Overlay NGE Risicokaart op projectlocatie

Projectlocatie Eglantiersweg 3 Margrette

3. Algemene historische context.

De Slag om de Schelde:

De strijd om Oost-Zeeuwsch-Vlaanderen in historisch perspectief

Op 4 september 1944 viel de haven van Antwerpen onbeschadigd in Geallieerde handen. Het Duitse 15e leger wat zich had teruggetrokken uit het gebied rond het Nauw van Calais, dreigde in Zeeuwsch-Vlaanderen afgesneden te raken. De Geallieerden verzuimden echter na de val van Antwerpen op te rukken naar Woensdrecht en de landengte van Zuid-Beveland om de ontsnappingsroute van het 15e leger af te snijden.

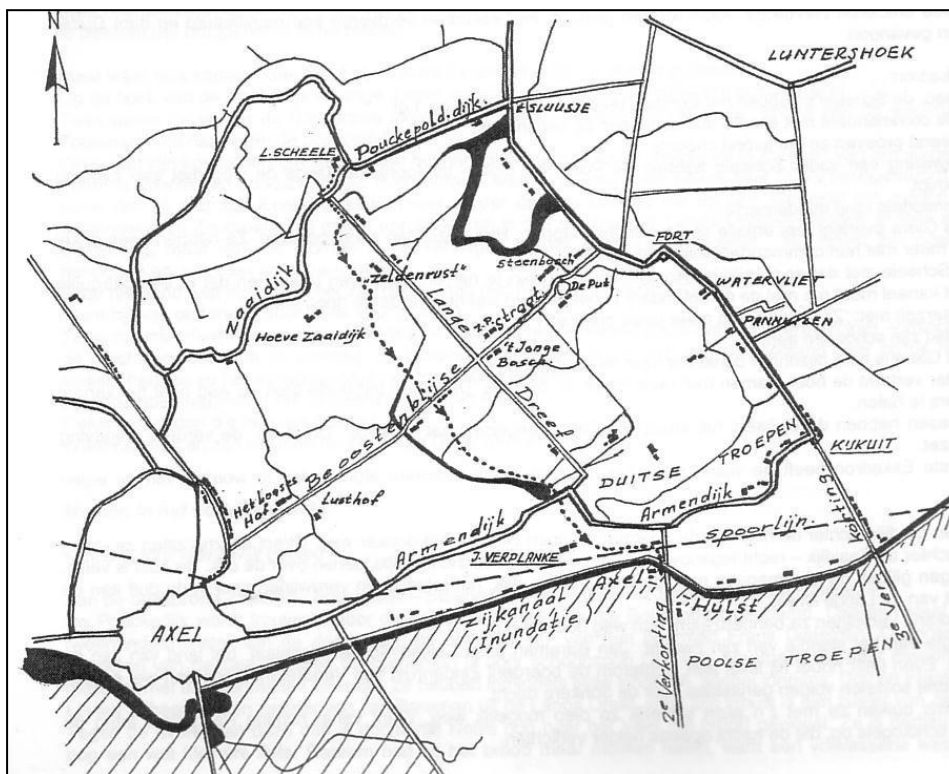
Een unieke mogelijkheid om het Duitse 15e leger te omsingelen en de Geallieerde bevoorradingsproblemen op te lossen (alles moest worden aangevoerd vanuit Normandië) ging verloren.

De Geallieerden gaven prioriteit aan een diepe stoot richting het Duitse moederland, de beroemde Slag om Arnhem die tussen 17 en 25 september 1944 woedde en door de Geallieerden werd verloren.

Het Duitse oppercommando reageerde bliksemsnel. Op 4 september 1944 werd Walther Model benoemd tot commandant van legergroep "B". Zijn grootste kopzorg was een enorm gat van 120 km in zijn linie tussen Antwerpen en Maastricht. Model liet een emotionele dagorder uitgaan richting zijn troepen waarin hij zijn soldaten opriep om de terugtocht te stoppen en te vechten. Kurt Chill was één van de weinige officieren die deze dagorder hoorden. Hij zette meteen een verdedigingslinie op langs het Albertkanaal met de restanten van zijn 85e divisie. Vluchtende troepen werden door zijn eenheden gestopt en ingezet bij de verdediging. Uit Duitsland komt versterking in de vorm van het 1ste Parachutistenleger. Ondanks het feit dat het vooral gaat om half getraind grondpersoneel van de Luftwaffe weet de harde kern van 4000 parachutisten onder leiding van Kurt Student binnen 24 uur het Albertkanaal te bereiken. Diezelfde parachutisten zouden samen met de troepen van Chill de ontsnappingsroute voor het 15e leger via Woensdrecht maandenlang openhouden.

Ondertussen probeerde generaal von Zangen van het 15e leger zijn troepen over de Schelde te zetten. Hiertoe gebruikten zijn troepen drie havens, te weten Doel, Terneuzen en Breskens. Het overzetten stond onder leiding van de Kriegsmarine. Het was zaak de havens en de Scheldemonding zo lang mogelijk in handen te houden. Dit is de reden waarom er bij Axel door de Duitsers een achterhoedegevecht werd geleverd dat vier dagen zou duren. Ze probeerden zolang mogelijk de capaciteit van de haven van Terneuzen te gebruiken bij het overzetten van de troepen. De Duitse troepen bij Axel waren een allegaartje. De Poolse opmars werd echter bemoeilijkt door de inundaties (land onder water) en de eerste pogingen van de Polen om Axel op 17 september 1944 te veroveren werden bloedig afgeslagen. Op 19 september 1944 lukte het de Polen onder dekking van de mist Axel te veroveren. Op 20 september 1944 wordt Terneuzen bevrijd. In Breskens gaat het overzetten van troepen tot 22 oktober 1944 door. In totaal ontsnapten 86.100 man, 616 kanonnen, 6200 paarden en 6222 voertuigen.

Overzichtstekening van de plaats waar de hevige bevrijdingsgevechten hebben plaatsgevonden bij de bevrijding van Axel

Overlay Overzichtstekening van de plaats waar de hevige bevrijdingsgevechten hebben plaatsgevonden.

3.1 Het verloop van de bevrijding van Axel.

Dit deel van het hoofdstuk bevat een duidelijke omschrijving van wat er heeft plaatsgevonden tijdens de bevrijding van Axel, rond het kanaal van Axel naar Hulst. Dit gebied bevindt zich tussen het ouderlijk huis van Adriaan en het ouderlijk huis van zijn vriendin, waar hij verbleef net voor de bevrijding door de Poolse soldaten. Het is een fragment uit een verslag 'Axel en de Polen 1944-1974' geschreven door een onbekende auteur. (Met dank aan Eddie Agterhuis uit Axel voor het beschikbaar stellen van dit document.)

Op 15 september 1944 waren, zoals gezegd, de Poolse troepen al in de buurt van Koewacht. De bevrijding van Oost Zeeuwsch-Vlaanderen kon beginnen!

En die bevrijding begon inderdaad.

Nadat op 15 september 1944 in de omgeving van de Moervaart bij Moerbeke nog gevechten met de Duitsers waren geleverd, trokken deze zich achter de inundaties bij Axel terug.

De Polen bevrijdden op 16 september 1944 Koewacht, Zuiddorpe en Overslag.

Kolonel Szydlowski schrijft:

"Om 8 uur 15 verwierf het 9^e bataljon Jagers de eer de eerste "afdeling van het Poolse leger te zijn, die de Nederlandse "grens overschreed."

Maar tussen de Langeweg en Axel lag de brede inundatielinie, die door de Polen moest worden overgestoken en waarachter de Duitsers zich hardnekkig verdedigden.

Wat hadden de Duitsers namelijk gedaan? Zij hadden bij de Axelse Sassing onder de dam, die het kanaal naar Sluiskil afsluit van de lager gelegen Grote Kreek en omgeving, buizen gelegd, waardoor het water uit het kanaal het gebied van de Grote Kreek binnen kon stromen. Dit had tot gevolg, dat een heel groot gedeelte aan de noordzijde begrensd door de Buthdijk, de tegenwoordige Zuidsingel, de Kanaalkade en de Hulsterseweg, en aan de zuidzijde ongeveer begrensd door de Langeweg, één grote watermassa werd.

Grote delen van Smitsschorre, het concoursterrein, de voetbalvelden en wat nu plan "Zuid" is, stonden onder water. Op de Kanaalkade stond het water een meter hoog. De mensen daar werden dan ook geëvacueerd en moesten bij familie of kennissen gaan inwonen (zie fig.22).

Alleen de noord-zuid-verbindingen Kinderdijk, Eerste Verkorting en Tweede Verkorting bleven intact, maar: deze lagen onder het bereik van de Duitse kanonnen, terwijl de bruggen in de wegen allen ondermijnd waren en, zodra de aanval van de Polen begon, door de Duitsers werden opgeblazen!

De Polen konden oprukken tot Drieschouwen, maar verder niet.

Een moedige machinist van de Z.V.T.M. – er was toen een tramlijn met stoomlocomotieven – heeft nog geprobeerd met een locomotief Poolse soldaten via de Kinderdijk naar de brug aan de Kanaalkade te brengen om deze te veroveren, voordat zij werd opgeblazen. Dit mislukte echter als gevolg van het hevige schieten van de Duitsers.

Daar kwam nog bij, dat het zware materieel van de Polen, omdat zij heel snel door België waren opgerukt, dit tempo niet had kunnen bijhouden, zodat zij geen kans zagen het inundatiegebied over te steken.

Men mag niet vergeten, dat dit voor hen onbekend gebied was en zij niet wisten, wat zich onder het water bevond. Bovendien hadden de Duitsers het voordeel, dat zij bij de verdediging van hun stellingen dekking konden zoeken achter de Hulsterseweg en de Armendijk – nu Liniedijk.

De strijd begint.

Op 15 september 1944 werd 's avonds om 19.00 uur door een Poolse krijgsraad besloten, dat eerst Axel zou worden veroverd en vervolgens Terneuzen zou worden aangevallen.

Op 16 september begonnen verschillende Poolse regimenten bij zonsopgang op te rukken. Denk echter niet dat dit in gesloten colonne en zonder tegenstand of moeite gebeurde. Kolonel Szydlowski schrijft daar ondermeer over:

“Op de rechtervleugel rukte het 10^e Regiment Dragonders zeer “langzaam op in de richting oost-west over Heikant naar Absdale en het fort Ferdinandus. Het regiment stootte op veel “hindernissen, vernielde kleine bruggen en natte wegen”.

Pas tegen de middag hadden de verkenner Heikant bezet. Daar werd al het zware materiaal achtergelaten en te voet verder getrokken.

Het 9^e bataljon Jagers onder bevel van overste (later kolonel) Szydlowski ging met een afdeling pantserartillerie en een afdeling Verkenner naar Hazelarenhoek om een overtocht over de watergang bij Bontekoe (de brug was daar ook opgeblazen!) te forceren en om een basis te vormen om naar Axel te trekken.

Dat ging echter niet zonder slag of stoot.

Via Oude Molen, Het Zand en Nieuwe Molen werd in strijdformatie opgemarcheerd. Maar om 9.45 uur 's morgens stootten de verkenner in gepantserde rupswagens al op een detachement van de vijand bij de brug over de waterloop tussen Nieuwe Molen en Bontekoe. De Polen gingen tot de aanval over, onmiddellijk gesteund door het vuur van de afdeling pantserartillerie.

Binnen een half uur had de compagnie Bontekoe bezet. Daarbij werden 5 Duitse militairen met een machinegeweer krijgsgevangen gemaakt, 6 Duitsers waren gesneuveld en enkele gewond!

Om 10.45 uur maakten de Polen rechtsomkeert, omdat doorstoten naar Axel nog niet mogelijk was. Zij probeerden toen tussen de Eerste en de Tweede Verkorting over de waterlinie te komen.

Heel fel en heel zwaar is er gevochten in de omgeving, waar nu het Poolse Kruis aan de Hulsterseweg staat, om het kanaal Axel-Hulst en het geïndeerd gebied over te steken. Er kon een bruggenhoofd aan de kant van de Hulsterseweg, dus over het kanaal worden gevormd, maar de verbinding moest worden onderhouden door het water over te zwemmen en met bootjes van de genie-troepen.

Om 1.00 uur in de nacht van zaterdag op zondag begon een beschieting van dit bruggenhoofd door de Duitsers, gevolgd door aanvallen van de vijand.

Zoals gezegd waren de gevechten hier hevig en de verliezen aan beide zijden waren zwaar! Het zou te ver voeren hier dieper op het verloop van de strijd in te gaan.

Wel moet nog aandacht worden besteed aan:

De dag der bevrijding: 19 september 1944.

Nadat een eerste poging, om een brug over het kanaal Axel-Hulst te slaan op zaterdag 16 september mislukt was, bleven de Polen proberen hun troepen over het kanaal te brengen en niet alleen troepen, maar ook zware wapens zoals kanonnen, tanks enz. Want ook de Duitsers hadden zwaar materieel ter beschikking en wilden de Polen de strijd winnen, dan moesten zij die eveneens hebben.

In de nacht van 17 op 18 september was het opnieuw een Poolse patrouille gelukt, onder dekking van de mist, het kanaal over te steken. Door de radio werd gemeld dat het mogelijk zou zijn opnieuw een bruggenhoofd te vormen.

Onder dekking van het vuur van de eigen kanonnen (die over de troepen heen schoten) trok het bataljon Jagers van Podhale om 16.00 uur 's middags over het kanaal en vestigde weer een bruggenhoofd.

Om 20.00 uur 's avonds gaf de commandant zijn orders voor 19 september, waarbij als objecten golden: Axel, Magrette, Rondeputten en Kapellepolder .....

Die gehele nacht van 18 op 19 september werd gewerkt aan de bouw van de brug over het kanaal.

Dit gebeurde onder zwaar vuur van de vijand, die zelfs vanuit de richting Hulst nog een uitval naar de Polen deed; deze werd echter afgeslagen.

Mede dankzij een dichte mist, die er die morgen van de 19^e september hing, kwam de brug om half zeven 's morgens gereed. Toen konden de Poolse troepen hun eskadrons en regimenten over het geïnnundeerde gebied brengen.

Maar nog was de Duitse tegenstand niet gebroken! De Duitsers bleven schieten op alles wat over de brug kwam!

Kolonel Szydlowski schrijft dan: "Het gezoem van 250 motoren van pantserwagens en het kanon- en "mortiervuur in de mist deprimeerde de vijand in erge mate; deze "werd in de flank opgerold."

Daarbij werd de volgende tactiek toegepast:

- Ø de eerste groep moet naar het noord-oosten manoeuvreren om achter Axel te komen;
- Ø de tweede groep moet vanuit het oosten de stad veroveren;
- Ø de derde groep moet de aanval vanuit het zuid-oosten beveiligen.

Tegen 12.00 uur trok de groep uit het oosten Axel binnen. Straatgevechten kwamen sporadisch voor.

"De bevolking van Axel", zo schrijft kolonel Szydlowski, "kwam in scharen naar ons toe, niet lettend op de gevechten, en betuigde haar vreugde en dankbaarheid voor de bevrijding."

Axel was bevrijd! En hoe!

Axel was echter nog niet veilig! Nog dezelfde avond zou de vreugde worden getemperd omdat, als gevolg van een beschieting door de Duitsers vanuit Terneuzen, opnieuw Axelaars als slachtoffers van het oorlogsgeweld vielen!

In totaal hebben 21 burgers bij de bevrijding van Axel het leven verloren. Hoeveel Polen hebben deze bevrijding met hun bloed betaald? En hoeveel vijanden zijn gesneuveld? We weten het niet.

We zijn stil .....

4. Risico inventarisatie

4.1. Mogelijke blindgangers

Binnen Zeeuws Vlaanderen hebben op diverse locaties zware gevechtshandelingen plaatsgevonden. Vooral de kuststrook en omgeving zijn doelwit geweest van beschietingen en zware bombardementen. Uit de hoeveelheid informatie welke is verzameld bij de probleeminventarisatie is specifiek gezocht naar vermeldingen welke verwijzen naar één of meer locaties binnen of in de directe nabijheid van de locatie Eglantiersweg te Margrette.

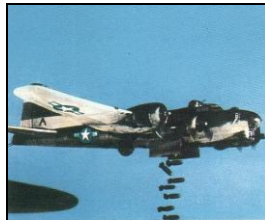
- Vliegtuigen en bombardementsgegevens.

Ter ondersteuning van de grondtroepen werden jachtvliegtuigen of jachtbommenwerpers ingezet die met boordgeschut en/of lucht/grondraketten specifieke aanvallen uitvoerden. Ook konden deze vliegtuigen een beperkte bommenlast meevoeren.

In de volgende lijst is er een chronologisch overzicht weergegeven van bombardementen te Axel en omgeving gedurende de Tweede Wereldoorlog.

Opgave van uitgevoerde bombardementen en neergestorte vliegtuigen te Axel en omgeving.

(Bron: Archief Cees van den Akker Advies)

10 mei 1940

Sluiskil. Getroffen werd de kunstmest- en ammoniakfabriek, het kanaal en de Axelse Vlakte. Axel. Getroffen werd te Kijkuit enkele landerijen door drie bommen.

19 mei 1940

Duits bombardement op Axel. Getroffen werden enkele percelen bouwland bij de Nieuwendijk en de spoorlijn.

14 juni 1940

Bombardement op Axel. Getroffen werd de Axelse Vlakte.

17 september 1940

Bombardement omstreeks 23.00 uur door zeven Hampdens Mk op Terneuzen. Getroffen werd de Kerkhoflaan, de villa van Lensen (waterleidingmij), Axelsestraat, Vlooswijkstraat en Orthene.

11 oktober 1941

Bombardement op Axel. Getroffen werd de Ds. Jan Scharpstraat, Pieter Paulusstraat Julianastraat en de Prins Mauritsstraat.

22 december 1942

Neergekomen Mosquito Mk IV DZ360 GB-A van het No. 105 squadron om 16.46 uur bij de Kanaalkade te Axel.

28 juni 1944

Bombardement op Axel.

21/22 juli 1944

Bombardement door een Mosquito Mk met 2/500 lbs bommen ten oosten van Axel op een trein.

9 augustus 1944
Bombardement met brandbommen op Axel.

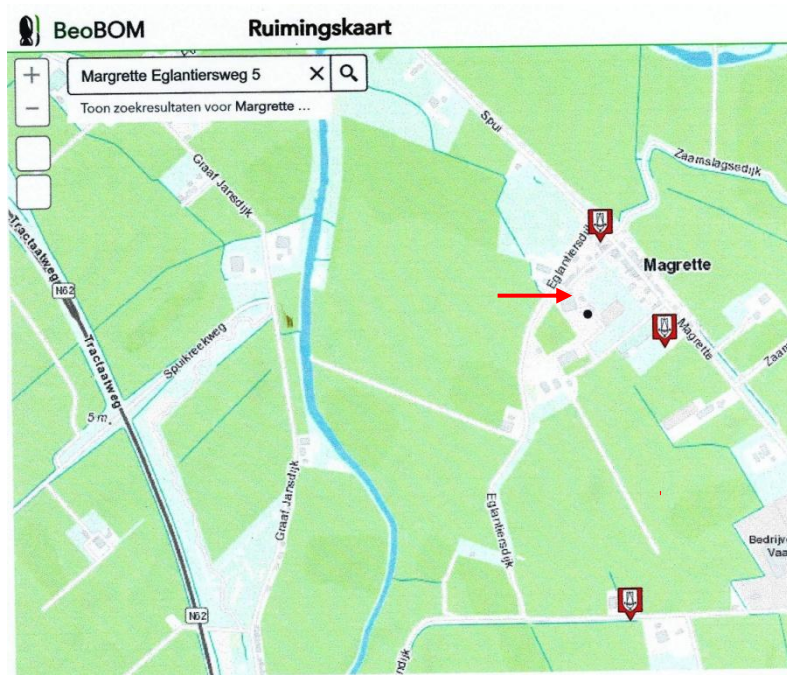
11 september 1944
Bombardement op Axel. Getroffen werd de suikerfabriek.

16 september 1944
Bombardement door Spitfires Mk 5R- van het No. 33 squadron op geschutsofstellingen te Axel.
Getroffen werd de omgeving van de Nieuwstraat, Oudeweg en de Verlorenhoek.

10 november 1944
V-2 neergekomen te Axel. Getroffen werd de Langedreef.

Resultaat

Er zijn geen aanwijzingen aangetroffen dat in de directe omgevingen, of mogelijk ook binnen het onderzoeksgebied afwerpmunitie (vliegtuigbommen) zijn neergekomen.

→ Projectgebied
In Margrette zijn in totaal 2 meldingen van mogelijk explosieven bekend.

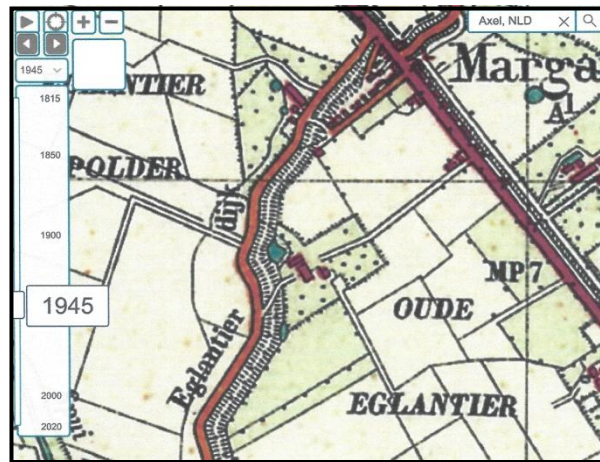
4.2 Resultaat

Er zijn geen feitelijke aanwijzingen aangetroffen van mogelijke OO binnen het projectgebied.

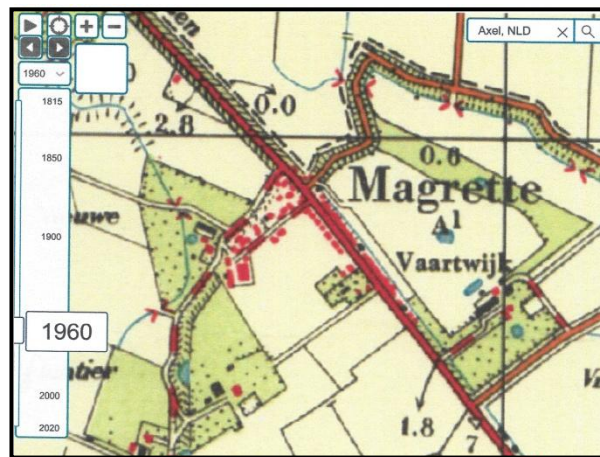

5. Risicoanalyse

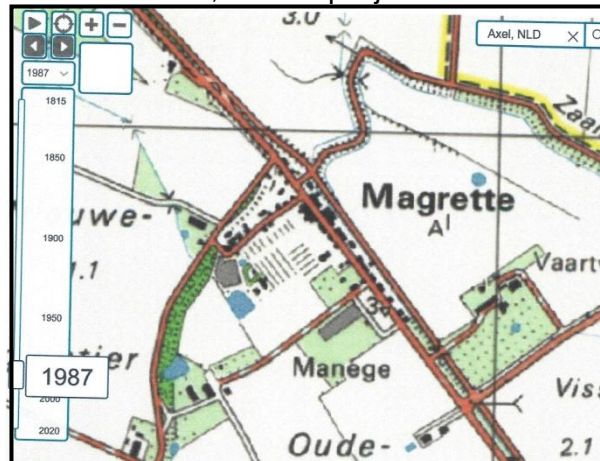
Historische kaarten

situatie 1945, bron Topotijdreis.

situatie 1960, bron Topotijdreis

situatie 1987, bron Topotijdreis

5.1 Contra-indicatie

- Zoals te zien op de top. kaart uit 1945 is te zien dat het huidige perceel Eglantiersweg nr.3 niet bebouwd was.
- De eerste bebouwing dateert van 1960 zoals te zien op de kaart van 1960.
- Vervolgens is er een wijzing in de bebouwing gerealiseerd zoals te zien op de kaart van 1987. Bij de uitvoering van de naoorlogse werkzaamheden zijn geen explosieven aangetroffen.

5.2. Risicoanalyse

De risicoanalyse is een conclusie volgend uit verkregen informatie van het "Vooronderzoek OO" in relatie met de uit te voeren werkzaamheden en grondgebruik. De risicoanalyse is gebaseerd op het inschalen van de kans op de aanwezigheid van OO in het werkgebied (K), de kans dat men in aanraking komt met OO bij werkzaamheden en/of gebruik van de grond (B) en het effect van een eventueel ongeval (E). Aan de hand hiervan kan een waarde met betrekking tot risico worden bepaald. Formule risicowaarde: Kans op aanwezigheid (K) x kans dat men in aanraking komt met explosief (B) x effect (E) = Risico waarde.

K - waarde	Kans op aanwezigheid conventioneel explosief
7 - 10	Redelijk tot groot (70 – 100 %)
3 - 7	Mogelijk tot redelijk (30 - 70 %)
0,5 < - 3	Niet waarschijnlijk tot mogelijk (0,5 – 30 %)
B - waarde	Kans op contact bij werkzaamheden en gebruik
10	Voortdurend
3 - 9	Soms tot regelmatig
0 - 3	Niet tot soms
E - waarde	Grootte van letsel/schade
10	Dodelijk / zeer groot
3 - 9	Gering tot ernstig letsel / geringe tot grote schade
0 - 3	Geen tot gering letsel / geen tot geringe schade
Risico - waarde	Risico
>190	Mogelijk tot zeer groot risico
27 - 190	Minimaal tot mogelijk risico
0 - 27	Geen tot minimaal risico

5.3. Risicowaarde

Risicowaarde voor het werkgebiedgebied "Eglantiersweg 3 te Margrette" tijdens de uitvoering van grondwerkzaamheden.

- Kans op aanwezigheid OO (K) is bepaald op **1**.
  - De kans dat men in aanraking komt met OO tijdens de uitvoering van werkzaamheden (B) is bepaald op **1**.
  - Het effect van een ongeval (E) is bepaald op **2**.
- Risicowaarde is $1 \times 1 \times 2 = 2$.
Op grond van de risicowaarde geldt voor het gebied geen tot minimaal risico met betrekking tot de aanwezigheid van OO.

6. Advies

Gezien het resultaat verkregen uit de risicoanalyse, blijkt dat er geen tot een minimaal risico aanwezig is dat men bij de voorgenomen werkzaamheden met OO in aanraking komt. Ik adviseer u geen nader onderzoek naar OO uit te (laten) voeren. De voorgenomen werkzaamheden kunnen op reguliere wijze worden uitgevoerd met inachtnaam van het **Protocol Toevalstreffer OO uit Tweede Wereldoorlog** pag.17.

7. Mogelijke OO

Niet van toepassing.

7.1 Afbakening van het gebied

Niet van toepassing.

7.2. Mogelijke oorzaken van het in werking treden van een explosief

Niet van toepassing.

7.3. Consequenties van het in werking treden van explosieven

Niet van toepassing.

7.4. Advies/Maatregelen

De voorgenomen werkzaamheden op reguliere wijze uit te voeren.

8. Aanpak

Niet van toepassing.

9 Bijlage Protocol Toevalstreffer OO uit Tweede Wereldoorlog

Wat te doen bij het aantreffen van Ontploffbare Oorlogsresten uit de 2e WO:

- Verdacht object gevonden (werknemers informeren);
- Aannemer legt het werk stil;
- Aannemer belt met de politie;
- Aannemer meldt aan directie/opdrachtgever.

De politie geeft een melding door aan het EODD

- De ruimploeg van de EODD komt vervolgens om het conventioneel explosief onschadelijk te maken
- Indien een conventioneel explosief onschadelijk moet worden gemaakt informeert de politie of de Ambtenaar Openbare Orde en Veiligheid de burgemeester.

Indien voor de ruiming van een conventioneel explosief een woongebied moet worden ontruimd dan zal de burgemeester de nodige (nood)maatregelen treffen.

Indien de grondroerende werkzaamheden door een WSCS-CE gecertificeerde aannemer worden uitgevoerd zal de senior- OCE van de aannemer bij aanwezigheid van een OO de politie en de toezichthouder voor het project alarmeren. Indien er daadwerkelijk een OO onschadelijk moet worden gemaakt wordt de burgemeester en de ambtenaar Openbare Orde en Veiligheid geïnformeerd.

De vertaling van dit algemene protocol naar een protocol voor de verschillende onderdelen die tijdens de grondroerende werkzaamheden te maken hebben / krijgen met OO ziet er als volgt uit.

Protocol voor de aannemer

- Verdacht object gevonden (werknemers informeren).
- Werkzaamheden nabij verdacht object staken.
- Direct contact opnemen met de politie (0900-8844) en de directie op de hoogte stellen
- Het verdachte object in de gaten houden tot de politie/directie op locatie is (vrijhouden van toeschouwers, omwonenden en personeel).
- De werkzaamheden kunnen weer worden hervat op aanwijzingen van de directie.